

Förvisso är intresset för ideologisk debatt olika. Förutsättningarna genom grundkunskap, träning, ordförståelse, teknisk utrustning är också olika. Men vi får inte försvåra en för alla öppen debatt genom fikonspråk eller teknik.

Det sägs att vi har ett s k politikerförakt bland de unga, men att deras intresse för informationsteknologi är ett medel att öka intresse och respekt. Kanske det. Självfallet skall vi då utnyttja datortekniken för att stimulera en demokratisk debatt. Men återigen måste vi skynda långsamt så att vi inte skapar en

IT-elit som har ett demokratiskt försteg. Det finns en miljon pensionärer i Sverige, många är datorvana men alls icke alla. De och många andra får inte utestängas från den nödvändiga politiska debatten.

Svensk Tidskrift och andra politiska magasin fyller en viktig roll för en idédebatt i Sverige. Men redaktionen måste vara observant på yrkesdebattörernas vokabulär. En debatt som förs utan åhörare-läsare är föga stimulerande för den politiska tankeverksamhet som så väl behövs i vårt samhälle.

Jonas Nilsson svarar Johan Andersson Sundeen & Emil Uddhammar

VILSE I KONTEXTKAKAN

I Svensk Tidskrift nummer tre skriver Emil Uddhammar och Johan Andersson Sundeen om kommunitärerna, vad de kallar för "gemenskaparna". Det är det allra moderiktigaste ordsvall och tvivelsutan mycket lärt.

Dock innehåller artikeln ett par påståenden som behöver underbyggas bättre.

"Utrerade liberaler avvisar emellertid varje form av perspektiv som går utöver ett minsta möjliga regelverk. Fixeringen vid rättigheter och individuell frihet leder till ett negligierande av ansvar, deltagande och tillhörighet, vilka är nödvändiga förutsättningar för frihetens bestånd.

Kommunitärernas avståndstagande från värdenneutralismen sägs av liberaler utgöra övergrepp mot den individuella friheten och intrång i det privata."

Detta är ju rätt anmärkningsvärda påståenden om folk om de är sanna. Att de på allvar driver en politisk agenda som går ut på att man skall motsätta sig "ansvar, deltagande och tillhörighet"? Och upplever avståndstagande från "värdenneutralism" som övergrepp mot den individuella friheten?

Men dessa påståenden är inte sanna.

Jag känner personligen åtskilliga "utrerade liberaler" både i Sverige och utomlands och har läst några böcker i

ämnet. Det finns ingen som har en så vettlös uppfattning som den Uddhammar och Andersson Sundeens beskriver. Tvärtom.

Tvättäkta moraltant

För att ta ett par kända namn som exempel kan von Hayek onekligen klassificeras som nyliberal. Men han har lämnat stora bidrag till vår förståelse av hur normer och institutioner växer fram och vilken betydelse just traditioner och hävdvunna föreställningar har. Och författarinnan Ayn Rand är en tvättäkta moraltant med ett komplett program, inklusive sexualmoral och estetik. Allt man skulle kunna önska i ensidighetens samhälle.

Ett av de vanligaste argumenten från (ny)liberaler mot välfärdsstaten är att denna ofta tar bort de mellanmännsliga beroenden som är en förutsättning för gemenskap.

Påståendena är påhitt, som det artiga ordet lyder.*

Det är de därför att i Uddhammars och Andersson Sundeens artikel inte finns ett enda citat, inte ett namn och inte ett enda exempel på politisk reform som underbygger deras påståenden.

Varför står de då där? Uddhammar är fil dr och utredningschef och Johan Andersson Sundeen projektledare och dessutom professionell skribent, åtminstone i den mening att han får någon att betala för sina alster. Då skriver man inte saker utan skäl.

Sannolikt är det enkla skälet att kom-

munitärerna inte tål ens det enklaste ifrågasättande från nyliberalt håll. Då gäller det att redan på förhand ha definierat ut motståndarna som vettvillingar.

Ett av de få påståenden som liknar ett argument mot (ny)liberalismen i Uddhammars och Andersson Sundeens artikel är nämligen följande:

“Det finns inte så strikta gränser mellan det privata och det publika som liberaler gärna vill tro. Hur Albert betar sig i sin privata sfär påverkar samhällshelheten, vilket i sin tur påverkar Bertils privata sfär. Några definitiva skiljelinjer kan därmed inte sägas existera.”

Detta är ett konklusivt argument mot liberalismen, men bara om man är utilitarist. John Stuart Mill stötte på patrull när han i *On Liberty* försökte hävda att man har rätt till en privat sfär. Kritikerna påvisade att denna inte går att avgränsa och Mill fick retirera till att försvara den privata sfären med utilitaristiska argument. Man har inte rätt till den, men det är ändå motiverat att låta folk ha den.

Men är man inte utilitarist är det inget argument.

Och jag förutsätter faktiskt att Uddhammar och Andersson Sundeen inte är utilitarister. De vill således inte erkänna absoluta rättigheter enligt liberal doktrin. De ansluter sig inte heller till en utilitaristisk princip. Det är detta, om något, som är värdeneutralism. En ovilja att acceptera någon yttre begränsning av vad som bör vara politiskt önskvärt eller möjligt. I stället hänvisar de till “kontexten”.

Detta är väl bara ett symptom på den allmänna förvirring som ligger i att föregivet konservativa personer anammar den komunitära lära som är ett ypperligt exempel på värderelativistisk multikulturalism. Om Uddhammars och Andersson Sundeens utfall är något att döma efter tycks den komunitära rörelsen under stridsropet "Kontext är rätt!" vilja upphöja samhällsutvecklingen som sådan till

moralens domare - oavsett om den producerat ett huvudjägarsamhälle på Borneo eller den skotska upplysningen.

** Det finns nyliberaler som anser konstiga saker. En 17-åring jag träffade ansåg att samhället var onödigt eftersom det nu finns Internet. Men skall vi hålla debatten på den nivån kan jag slå tillbaka med en livs levande konservativ som tycker att man skall göra EU till kejsardöme med påven som kejsare.*

Johan Andersson Sundeen & Emil Uddhammar svarar Jonas Nilsson direkt:

PÅHITT ELLER VEDERTAGEN BESKRIVNING?

I uppfostrande anda går Jonas Nilsson till storms mot vår artikel i föregående nummer av Svensk Tidskrift. Vårt alster var ett försök att på kort utrymme resonera kring bakgrunden till den komunitära rörelsens framväxt, paralleller mellan detta synsätt och pågående forskningstrender inom samhällsvetenskapen samt den liberala kritik som riktats mot komunitärerna. Det senare av dessa syften har uppenbarligen fått Nilssons kroppsvätskor att koka. Han utbrister koleriskt att vi skulle göra oss skyldiga till påhitt, då vi hävdar att utrerade liberaler menar att politikens legitima verkningsområde bör inskränkas till upprätthållandet av ett minimalt regelverk, att individuella rättigheter är

av större betydelse än ansvar, deltagande och tillhörighet och att värdeladdade ställningstaganden strider mot en frihetlig politik.

Detta är nu inget vi suttit på kammaren och fantiserat ihop i iver att utkämpa något idémässigt sandlådekrig, utan en redogörelse byggd på vedertagna beskrivningar av debatten mellan komunitärer och liberaler. Jean L Cohen och Andrew Arato skriver i *Civil Society and Political Theory* (The MIT Press, 1992) att diskussionen mellan liberaler och komunitärer handlar om "frågan om hur friheten bäst realiserar i den moderna världen. Vad som diskuteras är om frihetens idé skall förstås huvudsakligen utifrån perspektiv som betonar